СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ХАЛЫК ГАЗЕТАСЫ
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның 1 июленнән бирле чыга | №138 (7467) | 19 ноябрь. 1992 ел. ПӘНҖЕШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

ДУСЛЫК

Хөрмәтле укучылар!

Кабат исегезгә төшерәбез: «Дуслык», «Дружба», «Туслах» район газетасына язылу дәвам итә. Газетага үзвакытында язылып калырга киңәш итәбез. Аның еллык бәясе 78 сум.

Күрсәткечләр куандырырлык

Норлат шикәр заводы коллективы үзләренең профессиональ бәйрәмнәре — авыл хуҗалыгы һәм эшкәртү промышленносте хезмәткәрләре көнен хезмәттә матур күрсәткечләр белән каршылады. Шикәр кайнату сезоны башланганнан алып планда каралган 58950 тонна урынына 74352 тонна шикәр чөгендере эшкәртелде. Бу планга карата 126,1 процент. Планда билгеләнгән 7750 тонна урынына 8534 тонна шикәр комы эшкәртелде һәм план 110,1 процентка үтәлде.

Сменалар арасында сентябрь-октябрь йомгаклары буенча беренче номерлы смена (начальнигы Н. А. Волков) җиңеп чыкты. Коллектив шикәр комы җитештерү буенча планны 115 процентка җиткерде.

Икенче урында Ф. Ф Крайнов җитәкчелегендәге өченче смена бар. Коллектив ике айлык җитештерү планын 112,3 процентка үтәде.

Билгеле булганча, шикәр заводы коллективы агымдагы елда яңа төр продукция — сырецтан шикәр комы җитештерүне үзләштерде. Ай ярымда 7696 тонна сырец эшкәртелде.

Эш дәвамында хезмәт җитештерүчәнлеге 8,8 процентка үсте.

Парлау аппаратчысы К. Г. Минәхмәтов, центрифуга аппаратчысы З. И. Васильева, заводның баш механигы В. П. Матюшкин, КИП слесаре В. П. Зорин, мехмастерской токаре А. И. Грачев кебек тырышлар план үтәлешләренә лаеклы өлеш кертәләр.

Коллектив киләчәктә дә эштә темпны сүрелдермәс өчен көчен кызганмас.

Т. БОГАТИКОВА,
шикәр заводының планэкономика бүлеге начальнигы.

Газ һәм электр белән эретеп ябыштыручы Фәнис Минсәлихович Нурмөхәммәтов турында чирмешәнлеләр зур ихтирам белән «алтын куллы ул» — диләр. Ул механизаторларның барлык заказларын җиренә җиткереп башкара, алар аның эшеннән канәгать. Урак өстендә аның көннәре аеруча мәшәкатьле үтә: чөнки ул мастерскойда гына түгел, кирәк булган да кырга чыгып та механизаторларга хезмәт күрсәтә.

РӘСЕМДӘ: «Чирмешән» колхозы эретеп ябыштыручысы Фәнис Нурмөхәммәтов.

Җирләр ничек ашлана?

Органик ашлама чыгару буенча удар икеайлыкның барышы.

Беренче багана — хуҗалыклар исемнәре, икенче — органика чыгару задание, өченче — аның буенча җиткерелгән үтәлеше (тонналарда). Мәгълүматлар 1992 елның 16 ноябренә.

Синдряков исем.	3500	80
Ульянов исем.	4100	—
«Правда»	3200	—
«Восход»	3100	—
Мичурин исем.	3200	2100
«Россия»	2800	600
Хафизов исем.	2000	—
«Путь к коммунизму»	4400	1400
Муса Җәлил исем.	2500	—
«Родина»	2400	—
«Игенче»	4100	—
«Большевик»	3100	—
«Заветы Ильича»	3200	—
«Знамя Октября»	3700	—
«Алга»	6000	2014
«Комбайн»	4700	800
XXI партсъезд исем.	6000	—
«Татарстан»	3300	—
«40 лет Победы»	3000	—
«Чишмә»	3700	—
«Таң»	2500	—
«Москва»	2000	1092
«Үрнәк»	1900	600
«Лесная поляна»	600	—
«Кондырча»	1800	—
Кузнецов исем.	3000	—
«Заря»	2500	1000
«Чирмешән»	1800	80
«Ленинский путь»	3000	—
«Первое мая»	3600	300
«Яшь көч»	1500	—
«Төрнәс» совхозы	4800	—
«Мамык» совхозы	3900	410
«Рассвет» совхозы	6100	—
«Сөлчә» совхозы	2800	100
Хуҗалыкара берләшмә	3900	—
«Дуслык»	1400	—
Район буенча	120000	10576

* * *

Басуларга органика чыгару буенча игълан ителгән удар икеайлыкның ике атнасы үтеп тә китте. Бу чорда колхоз, совхозлар: әлегә кырларга 10576 тоннадан артык өстәмә сый чыгардылар, күрәсез бу бик аз. Бу эш 13 хуҗалыкта гына тиешенчә оештырылган. Ә Ульянов исемендәге, «Правда», «Восход», Хафизов исемендәге, Муса Җәлил исемендәге, «Родина», «Игенче», «Большевик», «Заветы Ильича», «Знамя Октября», XXI партсъезд исемендәге, «Татарстан», «40 лет Победы», «Чишмә», «Таң», «Лесная поляна», «Кондырча», Кузнецов исемендәге, «Ленинский путь», «Яшь көч», «Дуслык» колхозларында, «Төрнәс» совхозы, хуҗалыкара берләшмә, кырларга органик ашлама чыгаруга бөтенләй керешмәделәр әле. «Путь к коммунизму» колхозына бу эшне башкаруда «Сельхозхимия» берләшмәсе, «Москва» колхозына «Сельхозтехника» берләшмәсе ярдәм күрсәтә. Хуҗалык җитәкчеләре һәм белгечләре онытмасыннар: мул уңыш алырга телибез икән, басуларны мул итеп сыйларга тиешбез.

«Үзебезнеке, комбинатныкы»

Шәһәрдәге азык комбинаты җитештергән колбаса, сер түгел, күбебезнең күңеленә ятмый. «Кыйммәт булса да, түбән тоеп ашарлык булсын, ичмаса» дигән сүзләрне еш ишетәбез халыктан. Инде менә күбебезнең теләге тормышка ашар төсле — ит комбинаты каршында яңа колбаса цехы эшли башлады.

Менә алар — яңа цехта җитештерелгән тәүге тугыз сорт колбаса: рәсемдәгечә теләсә кемнең аппетитын кузгатырлык рәвештә, тәме дә без Норлатта татырга күнмәгәнчә үзенчәлекле. Исемнәре күпләргә бәлки таныштадыр: «Одесская», «Горская», «Отдельная», «Русская», «Любительская», «Московская», «Любительский» сосиские, ветчина һәм башкалар. «Татмясопром» берләшмәсе инженер-технологы Н. А. Кукушкина аларның һәрберсенең үзенчәлекләрен, әзерләү технологиясен аңлата. Әле бүген янә 4—5 сорт яңа төр колбаса эшләячәкләр икән, алар арасында «Останкинская», «Молочная», «Армавирская» кебек халык арасында популяр сортлар да бар. Шулкадәр сортта, шундый сыйфатлы колбаса чыннан да бездә җитештерелер микәнни?

— Сорт ягына килгәндә, анысын бик төрләндерүне вәгъдә итеп бетереп булмый, халык кайсыларын аерата яратып алыр — шуларны күбрәк җитештерербез, — ди комбинат директоры Р. С. Чахмахчев. — Ә сыйфатын ничек тә шул дәрәҗәдә сакларга тырышачакбыз.

Ул бу җәһәттән күрелгән хәстәрлекне сөйләп аңлата. Яңа колбаса цехында заманча өр-яңа җиһазлар, колбаса цехы мастеры М. А. Ануфриева күптәннән эшләүче, тәҗрибәле мастер. Инде продукцияне заманча, технологик таләпләр нигезендә җитештерүгә яңа яшь мастер — әле генә Мәскәүдә институт тәмамлап, ит промышленносте технологы белгечлегенә ия булып эшли башлаган Л. Эминованың да булышлыгы тимичә калмас. Әнә шулай бергәләп район халкын сыйфатлы, тәмле колбаса белән тәэмин итәргә ниятләре комбинатлыларның. Атна ахырында беренче партия продукцияне сәүдә нокталарына озатырга уйлыйлар.

— Ничек уйлыйсыз, шундый сыйфатны саклап халыкка охшарлык продукция җитештерә алырсызмы?

Мастер Мария Артемьевна һич шикләнмичә җавап бирә:

— Әлбәттә. Элекке иске цехта да сменага 1,5 тонна колбаса җитештерә идек, аның сыйфатыннан күпләр канәгать иде) (ашап караучылар, әлбәттә — ред.). Инде мондый шартларда сыйфатсыз ризык җитештерсәк оят булыр.

Шартлар димәктән, ит комбинатында соңгы елларда ул чыннан да күп үзгәреш кичерде. Хәзер биредә сыйфатлы азык продукциясе җитештерү өчен төп таләпләр — җылылык, салкынлык, пар, су — һәммәсе 100 процентта көйләнгән. Былтыр-быел гына биредә тире тозлау цехы, чистарту корылмалары төзелде, МСО белән берлектә 33 фатирлы йорт файдалануга тапшырылды. Цехларда технология җайга салынды, төп эшләр механикалаштырылды, икенчел чимал эшкәртү киң җәелдерелде, калдыксыз продукция — терлек суюдан калган мөгез, ял, тояк һәм башкалар — һәммәсе файдалы әйләнешкә кертелде. Киләчәктә завод дирекциясенең эшкәртүне киңәйтү — барлык итне үзендә эшкәртү юнәлешенә янә зур-зур планнар бар, колбаса цехы — шул зур планнарның беренче карлыгачы, елга сузылган төзү, әзләнү, монтажлау, табу, кайгырту җимеше.

Цех чыннан да көткән өметләрне акларлык сыйфатлы, теләсә кем табынында затлы, көтелгән ризык булырлык продукция җитештерер дип ышанабыз.

— Кайдан килгән колбаса бу? Бигрәк әйбәт, — дигәндә, — үзебезнеке, үз ит комбинатыбызныкы, — дип җавап бирү һәр норлатлы өчен күңелле булыр.

С. НУРУЛЛИНА

ЧЕРЕМӘ — КЫРГА

Мичурин исемендәге колхозда басуларны ашлауга зур игътибар бирелә. Черемә ташучы махсус звеноның җитештерүчән хезмәте өчен барлык шартлар тудырылган, шулай ук материаль кызыксындыру чаралары да каралган. Геннадий Сафронович Леваков ДТ-75 төягеч тракторында черемәне төйи, ә КамАЗ шоферлары Василий Васильев, Валерий һәм Владимир Тимофеевлар черемәне ташып торалар.

В. ГАВРИЛОВ.

● Авыл Советларында

Игътибар артсын

Киекле авыл Советының чираттагы сессиясендә көнүзәк мәсьәлә булып гражданнардан кергән хатлар, гаризалар һәм жалобалар белән эшләүнең торышы мәсьәләсе куелган иде.

Советка төрле харак тердагы үтенеч белән килүчеләр аз түгел. Агымдагы елда гына да шундый 38 гариза кергән. Моннан тыш киңәш һәм ярдәм сорап телдән мөрәҗәгать итүчеләр дә байтак.

Гражданнардан кергән үтенечләр арасында торак, төзелеш материаллары сорап язылганнары байтак. Сәламәтлек,спорт, социаль тәэмин итү мәсьәләләренә кагылганнары да бар. Әмма күпчелек—барлык гаризаларның яртысы җәмәгать тәртибен саклау, вак урлашулар белән бәйле.

Докладчы һәм фикер алышуда катнашкан депутатлар бу мәсьәләләргә игътибарны тагын да көчәйтү кирәклеген билгеләп уздылар. Депутат шофер Насыйх Гатауллин, мәсәлән, гаризаларның вакытында каралырга тиешлегенә басым ясады. Шикәр чөгендере игү остасы депутат Кәүсәрия Галимова, мәдәният учаклары актив эшләсә җәмәгать тәртибен бозулар да кимер иде, дигән фикерне ассызыклады. Совет рәисе Усман Мингалимов үз чыгышында үтенечләрне канәгатьләндерү йөзеннән башкарылган эшләргә тукталды.

Сессиядә шулай ук Совет территориясендәге мәдәният йортлары, китапханәләрнең, медицина учреждениеләренең эшчәнлекләре турындагы мәсьәлә дә тикшерелдә. Чыгыш ясаучылар башкарылган эшләр белән бергә, бу тармакларда яшәп килгән кимчелекләрне дә күрсәттеләр, бу учреждениеләрдә эшләү өчен нормаль шартлар тудыру кирәклеген билгеләп уздылар.

Сессиядә Әлфия Минхәерова ни өчен җирле радионың начар эшләве турында депутат запросы ясаган иде. Аңа элемтә узелының Киекледәге монтеры Рәмис Сафиуллин җавап бирде. Әмма бу хакта район элемтә узелы җитәкчеләре дә ишетеп калсын иде, чөнки бу беренче запрос, үтенеч кенә түгел, халык авызыннан зарны еш ишетергә туры килә, әмма, вәгъдәләр еш бирелсә дә, радиоэлемтә начар кала.

Сессия тикшерелгән мәсьәләләр буенча кимчелекләрне төзәтүгә юнәлдерелгән карарлар кабул итте.

Р. ГАЛИЕВА.

Безнең консультацияләр

Кием өчен түләү тәртибе

«Дуслык» газетасының 1992 елның 17 октябрь санында җыелма кеременнәрне гаилә әгъзаларына уртача бүлү һәм 1992 елда балалар киемнәрен алуга еллык максатчан түләүләр үткәрү турында мәкалә басылган иде. Район финанс бүлеге моңа өстәмә буларак түбәндәгеләрне хәбәр итә: Россия Федерациясе Хезмәт Министрлыгы, РФ Финанс Министрлыгы белән килешеп (1992 елның 29 октябрьдәге 2078—СШ номерлы хат), 1992 елда балалар киемнәрен сатып алуга түләүне яңа күләмнәрдә билгеләде. Ул хәзер мәктәпкәчә яшьтәге һәм 13 яшькәчә булган балаларга елга 480 сум,13 яшьтән олы укучыларга 630 сум итеп билгеләнә. Түләү район коэффициентын исәпкә алмыйча ананың төп эш урынынннан, ул эшләмәгәндә этисенең яки ата-ананы алмаштыручы кешенең, калган башка очракларда—этиәнисенең бала белән яшәгән торак урыны буенча халыкны социаль яклау органнары аркылы үткәрелә.

Гаиләнең җыелма уртача керемен исәпкә алганда гаилә әгъзаларының салым алына торган барлык төр табышлары исәпләнә.

Беренче яше барган балаларга кием алу өчен максатчан түләү күләме айларга карап пропорциональ үткәрелә. Мисал өчен 1992 елның маенда туган балага ул түбәндәге күләмдә үткәрелә: 480:12х8=320 сум. Моңда аңлатма биреп узу кирәк. Майда туган бала быел 8 ай яшь, шуның өчен еллык сумма 12 айга бүлеп 8 гә тапкырлана. Бала мартта туса ул 10 айга, сентябрьдә—4кә тапкырланып тиешле сумма чыгарыла.

1992 елның бер аенда балага 13 яшь булганда сумма бу вакыт җиткәнче һәм аннан соңгы айларга пропорциональ исәпләнә. Бу очракта күтәренке түләү бала туган айдан билгеләнә. Әйтик, балага июль аенда 13 яшь тулды, ди. Ул вакытта аңа пособие түбәндәгечә билгеләнә: (480:12х6)+(630:12 х6)=555 сум. Бала бу сроктан алдарак айда туса түләү суммасы арта, соңрак булса—кими.

Предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр һәм социаль-тәэминат органнарының бу максатчан чыгымнары җирле бюджет средстволары исәбенә каплана.

Бу уңайдан район финанс бүлеге барлык предприятиеләр, оешмалар һәм учреждениеләр җитәкчеләреннән 1992 елның 1 декабренә кадәр бу максатларга түләү өчен балалар санын һәм акча суммасын күрсәтеп расчетларын тапшыруны сорый. Ул суммалар мәктәпкәчә яшьтәге һәм 13 яшькәчә балаларга, 13 яшьтән олы балаларга аерым (группалап) төзелергә тиеш.

Район финанс бүлеге.

Бушлай аш бушка калмасын

1991 елның 1 сентябреннән аз тәэмин ителгән карт пенсионерларны социаль яклау турында Татарстан Республикасы Президентының Указы гамәлгә керде. Анда бу категория гражданнарга бушлай төшке аш оештыру да каралган иде. Авыл һәм шәһәр Советларында шундый гражданнарны барлау шактый вакыт алды. Указ безнең районда ноябрьдән эшли башлады. Быелтыр бушлай төшке аш белән 475 ветеран тәэмин ителде.

Бу система камилләшә барды. Хәзер социаль тәэминат бүлеге каршында әлеге мәсьәлә белән шөгыльләнүче махсус өч бүлекчә оешты: аларның икесе шәһәрдә, берсе авылда хәрәкәт итә. Шәһәрдә бу бүлекчәләргә тәҗрибәле һәм игелекле Е. А. Яһудина, З. Г. Кузьмина җитәкчелек итә. Алар җитәкчелеге дә 20 кеше эшли, ветераннарга хезмәт күрсәтә. Авылдагы бүлекчәнең бу сфера работниклары ветераннарга талоннарын кайтаралар, өләшәләр, практик ярдәм дә күрсәтәләр. Шулай кайгырту чанлык, тикшерүләр нәтиҗәсендә быел бушлай туклланучылар саны 573 кешегә җитте. Әмзә, Кикле, Урта Камышлы, Фома, Кормыш авыл Советлары буенча бу льготадан файдаланучы ветераннар 20—38 әр кешегә җитте.

Байтак авыл Советларында бу мәсьәләгә җитди әһәмият бирәләр. Әмзә авыл Советында социаль сфера работнигы итеп пенсионер А. М. Камаловны билгеләгәннәр. Ул үз вазифасына үтә җаваплы карый, бушлай төшке ашка мохтаҗларны ачыклый, талоннарын кайтарып бирә, зарларын тыңлый, игътибарга ала. Йөри алмаучы карт-карчыклар өчен «Комбайн» колхозы идарәсеннән тиешле продуктларны язды ра һәм илтеп иясенә тапшыра. Килешү нигезендә биредә чагыштырмача арзан бәяләр белән әлеге категория ветераннарга он, төрле ярмалар, ит, сөт, чәй һәм башка продуктлар бүленә. Аның катнашуы, булышлыгы ярдәмендә аерым пенсионерларның өйләренә ремонт үткәрелде, мал азыгы, ягулык китертелде. Моңа аның Совет, колхоз җитәкчеләре белән уртак тел табуга ирешүе дә ярдәм итте.

Әмма, район финанс бүлеге работниклары үткәргән тикшерүләр күрсәткәнчә, бушлай аш оештыруга кайбер урыннарда үтә салкын карыйлар, миһербансызлык күрсәтәләр. Якушкино, Яңа Тумба авыл Советларында социаль тәэминат бүлеге бүлгән талоннарны да килеп алмыйлар. Билгеле ки, мохтаҗ пенсионерлар ярдәмсез кала. Мондый Советлар тагын бар. Ноябрь уртасы килеп җитсә дә, Бикүле авыл Советы үз ветераннары өчен сентябрь, октябрь айлары өчен дә талоннарын алмаган әле. Аерым урыннарда бу фонд буенча бүленгән талоннарны кире кайтару очраклары да бар. Моны андый Советлар җитәкчеләренең миһербансызлыгы белән генә аңлатып була.

Бүген без катлаулы, авыр заманда яшибез. Аның авырлыгы беренче чиратта гомерләрен хезмәттә үткәргән, бүген физик һәм материаль яктан да кыенлык кичергән өлкән буыннар—безнең әти-бабаларыбыз өлешенә төшә. Аларга игелек, ярдәм күрсәтүне һәркем, иң беренче чиратта моның өчен турыдан-туры җаваплы кешеләр, изге бурыч санасын иде. Барлык гражданнарның өлкәннәргә, ярдәмгә мохтаҗ кешеләргә игътибарлы, сизгер мөнәсәбәте булганда гына әхлакый яктан нык, гадел җәмгыять барлыкка килә ала.

М. СИРАЕВ,
район финанс бүлегенең дәүләт керемнәре бүлеге начальнигы.

Анна Тимофеевна Семенова сәнәк, көрәк, китмән кебек эш коралларын еш кына сөт чиләгенә алыштыра. Крестьянка. Моның белән барысы да әйтелгән. Ул авылда туган, шунда үскән, балаларын да җирне яратырга өйрәтеп үстергән. Анна Тимофеевна җәен чөгендер плантациясендә, э соңгы олау татлы тамырын заводка озаткач, ул бозаулар карауга күчә. Аңа малларны азык белән тәэмин итү йөкләнгән. 140 баш бозау көн саен аңардан азык көтеп торалар.

—Көнозын эштә,— ди хуҗалык җитәкчесе аның турында,—белмим, кайчан ял итәдер.

Чыннан да шулай.Аның бит өендә дә эше җитәрлек.

Ходайга ышан, дәүләткә таян

Гаиләдә бала туган очракта, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 347 нче карары нигезендә (1992 ел, 10 июнь) берьюлы 2700 сум күләмендә матди ярдәм күрсәтелә. Әгәр балалар игезәк булса,һәр балага матди ярдәм аерым түләнә. Моннан тыш, балага 1 яшь тә 6 ай булганчы, әгәр бала анасының эш стажы бер елдан да ким булмаса, яисә яшь анага әле 18 дә тулмаган булса (бу очракта эш стажына бәйсез рәвештә) ай саен 500 сум күләмендә матди ярдәм күрсәтелә. Производстводан аерылып, уку йортларында белем алучы аналарга да матди ярдәм күләме айга 500 сум булырга тиеш. Эш стажы 1 елдан ким яисә вакытлыча беркайда да эшләмәүче аналарга матди ярдәмнең күләме—ай саен 400 сум тәшкил итә.

Балаларын ялгыз тәрбияләгән аналарга хөкүмәтебезнең югарыда искә алынган карары нигезендә сабыйлары 6 яшькә җиткәнче 400 сум, 6 яшьтән 16 яшькә кадәр—450 сум күләмендә ай саен матди ярдәм күрсәтелә. Балалар өчен киемсалымнарның бәяләре артуны исәпкә алып, ишле гаиләләргә һәр квартал саен түбәндәге күләмдә матди ярдәм күрсәтелергә тиеш:

6 яшькә кадәр— 250 сум;

6 яшьтән—13 яшькәчә —300 сум;

13 яшьтән—18 яшькәчә—350 сум.

Хезмәттән аерылып, гаиләдә 1 группа инвалид балаларны караган өчен, балага 16 яшь тулганчы ай саен 500 сум күләмендә матди ярдәм күрсәтелергә тиеш.

1 группа инвалидларны, 80 яше тулган яисә сәламәтлеге начарлану сәбәпле даими игътибар таләп ителгән өлкәннәрне (бу очракта дәвалау учреждениесенең раславы кирәк) караган өчен шулай ук ай саен 300 сум күләмендә матди ярдәм күрсәтелергә тиеш.

Югары уку йортында укучы яшьләрнең стипендия күләме айга 720 сум, урта махсус һәм һөнәр-техник уку йортларында белем алучыларның 630 сумнан ким булырга тиеш түгел. Гомумән алганда, матди ярдәм күрсәтүнең төрләре шактый күп. Әлеге язмада без тормышта матди ярдәмнең еш очрый торган төрләре турында сүз алып бардык. Әгәр дә укучыларны матди ярдәмнең башка төрләре, нигезләмә документлары, акча чыганаклары һәм матди ярдәмне күрсәтергә тиешле органнар кызыксындырса, бу турыда тулы җавап алу өчен райсобеска мөрәҗәгать итәргә мөмкин.

Аларны авыл үзенә тарта

Инна кызчыкларына тагын бер кат әйләнеп карады, одеялларын уңайлады һәм ишеккә таба юнәлде, аны әкрен генә ябып баскычтан аска төште. Хәзер тизрәк фермага, малкайлары нәрсә эшли икән.

Әгәр Мәскәү каласында туып-үскән Иннага, күптән түгел генә ерак авылда яшәрсең, фермада эшләрсең дисәләр, ул моңа һич тә ышанмас иде. Кайбер чакларда тормыштагы бормалы юлларны язмыш түгел, кеше үзе сайлый. Яшь ана гөр килеп торган зур шәһәрдән ерак авылга, туганнары, танышлары булмаган җиргә күчеп килде. Күчеп килде һәм хәзергә үкенми. Фатиры һәм эше бар. Кешегә тагын нәрсә кирәк!? Шунысы гаҗәп, ул үзе дә көтмәстән, яңа профессияне тиз үзләштерде. Бәлки остазы әйбәт булгангадыр, яки йөрәгенең бер почмагында җиргә якын булу теләге булгандыр. Чөнки без. барыбыз да аның балалары бит.

Менә фермага да килеп җитте. Куллар өйрәнелгән эшне тиз башкаралар. Ул шунда ук малларның асларын чистартты, азыклар таратты. Хәзер ул үзенең малкайларын тавышларыннан ук таный. Алар яшь балалар кебек борыннарын аның учына төртәләр, шул мизгелләрдә ничек инде сөймисең үзләрен.

Хәзерге вакытта Инна Игоревна Королева һәм Валентина Бендарчук группасындагы яшь маллар 700—800 грамм тәүлеклек артым бирәләр. Ә җәй айларында һәр малдан берәр килограмм үсеш алынган иде.

Иннаның характеры әйбәт, ягымлы, кешелекле. Шуңа да кешеләр белән бик тиз уртак тел таба. Ул кеше хәсрәтен үзенеке кебек йөрәгенә якын ала.

Синдряков исемендәге колхоз фермаларында яшьләр күп. Егетләр һәм кызлар туган авылларыннан читкә китәргә ашыкмыйлар, аларны күптән инде шәһәр тартмый үзенә. Алар үз җирләрендә ирешәләр бәхеткә, гаилә коралар, балалар үстерәләр, җиргә мәхәббәтне кече яштән күңелләренә сеңдерәләр һәм тормыш мәнфәгатен шунда күрәләр дә. Хәер, яшьләргә кая барырга, шәһәр бит хәзер матурлыгы белән дә, муллыгы белән дә, үзенә җәлеп итә алмый. Шуңа да шәһәрдә туып-үсүчеләр дә еш кына авылга йөз тоталар. Әнә Люба Миннебаева. Аның моннан ике ел элек кенә күршедәге район үзәгендә яшәве, кафеда эшләве турында ышанасы да килми. Фермада сыерлар савучы кулында ут уйната. Әйтерсең, яшьтән шушы һөнәргә өйрәнеп үскән.

Хәзер аның группасындагы сыерлар ташлаткан һәм савым әлегә югары түгел, һәр малга көнлек савым 6,5 килограмм гына. Ә ел азагына кадәр һәр сыердан 3400 килограмм сөт алачагына Люба үзе дә, башкалар да шикләнми.

Кешегә бәхет өчен нәрсә кирәк? Тату гаилә, йөрәгенә якын эш, әйбәт күршеләр, тәүфыйклы балалар, ә калганнары — ирешеп була торган нәрсә. Ирле-хатынлы Миннебаевлар әнә шулай диләр. Әйе, бүгенгә аларда боларның барысы да бар.

Иртә якта һәр өйнең торбасыннан төтен ургыла, бер-бер артлы капкалар шыгырдап ачыла, колхозчылар эшкә ашыга, төркем-төркем балалар мәктәпкә китә. Хуҗалыкта эшләр үз чиратында дәвам итә һәм монда тормышчан организмның үзенчәлекле көче бар. Һәм болар артында кешеләрнең иртәгәге көнгә ныклы ышаныч ята. Ә бит чыннасаң бүген күпләрне өметсезлек били, биредә ул сизелми.

РӘСЕМНӘРДӘ: Синдряков исемендәге колхоз бозау караучысы И. И. Королева һәм хуҗалыкның сыер савучылары Л. П. Евлейкина, Л. А. Миннебаева.

Н. Азизов фотолары.

Беренче карлыгач

Хосусыйлаштыру мәсьәләсе күпләрне кызыксындыра. Хосусыйлаштыру процессына кушылырга теләк белдерүчеләргә төрле, кайчак капма-каршы карашлар яши, экономикадагы кризис, предприятие, оешмалар работникларының средстволары аз булу хосусыйлаштыру процессының сизелерлек уңышына ышанычны бермә-бер киметәләр. Шулай да шәһәрдәге машина төзү заводы хосусыйлаштыруга әзерләнә. Биредә инде механика цехы мастеры, инженер М. Ю. Жемков җитәкчелегендә хосусыйлаштыру комиссиясе оештырылды. Бу юнәлештә нәрсәләр эшләнгән һәм киләчәктә нәрсәләр эшләнәчәк — хосусыйлаштыру комиссиясе члены В. Ф. Савельев безгә нәкъ шул хакта сөйли.

—Дөрестән дә, промышленность объектларын приватизацияләүгә киң масштабта кушылырга теләүчеләр өчен экономик обстановка мактанырлык түгел. Безнең машина төзү заводы, башка күп кенә предприятиеләр кебек, хуҗалык элемтәләре өзелүдән, бәяләрнең чиксез кыйммәтләнүеннән һәм банкларда процентларның югары булуыннан, субсидия һәм бюджет финанс ярдәме булмаудан авырлык кичерә. Промышленность предприятиеләре эшчеләре һәм инженер-техник хезмәткәрләренең зур акча средстволары запасы юк, хәзер, бәяләр бәйдән ычкынгач, туклану һәм яшәү өчен чыгымнар арткач, бу бигрәк тә үзен сиздерә.

Шулай да, заводта хосусыйлаштыру чекларын ничек кулланырга җыенулары хакында күптән түгел үткәрелгән сорашу барышында менә нәрсәләр ачыкланды: аларның 95 проценты чекларын үз предприятиеләрен инвестицияләүгә тотарга теләк белдерделәр. Шәһәрдәге башка предприятиеләр акцияләре сорашуда катнашучыларның бары 1 процентын гына кызыксындыруы мәгълүм була.

Заводта эшләүчеләр арасында акция алуда бернинди экономик мәгънә күрмәгән, шул сәбәптән чекларын акчага алыштырырга теләгән кешеләр дә бар икән. Әмма алар күп түгел. Безнең сорашуда катнашып та җавап бирергә ашыкмаган кешеләр дә булды, алар үз коммерция серләрен әлегә ачарга ашыкмыйлар.

Хәзерге чорның бөтен авырлыгына карамастан, Норлат машина төзү заводы коллективы үз предприятиесен хосусыйлаштырып, аның нигезендә акционерлык җәмгыяте ачарга хәл итте.

Дөрес, бу уңайдан янә бер проблема туа: милекне пайга ничек гадел итеп бүләргә? Принципта берничә критерий гамәлдә бар: хезмәт хакына, предприятиегә куелган капиталга, хезмәт стажына пропорциональ рәвештә һәм башкалар. Безнең коллектив членнары тигез старт мөмкинлекләре принцибы, ягъни һәркемгә тигезләп хәл итү ягында. Әмма хезмәт стажын исәпкә алу кирәктер, чөнки период озынлыгыч, табыш җыелу вакытын сызып ташлау дөрес булмас иде. Ничек итсәң дә стаж күбрәк булган саен керткән өлеш тә зуррак бит. Бер сүз белән әйткәндә, проблемалар күп, чөнки яңа эш бит әле. Хәзер хосусыйлаштыру комиссиясе нәкъ шул мәсьәләләрне хәл итү өстендә эшли дә.

В. САВЕЛЬЕВ.

хосусыйлаштыру комиссиясе члены.

Кара. Чагыштыр. Нәтиҗә яса.

Район хуҗалыкларында сөт җитештерүнең торышы.

Беренче багана — хуҗалыклар исемнәре, икенче—1992 елның 10 аенда бер сыердан савылган сөт (килограммнарда).

Синдряков исем.	2765	«Чишмә»	2530
Ульянов исем.	2539	«Таң»	2917
«Правда»	2074	«Москва»	2163
«Восход»	2381	«Үрнәк»	3402
Мичурин исем.	2906	«Лесная поляна»	—
«Россия»	3175	«Кондырча»	3343
Хафизов исем.	3193	Кузнецов исем.	2144
«Путь к коммуниз.»	2811	«Заря»	2516
Муса Җәлил исем.	2345	«Чирмешән»	2828
«Родина»	2247	«Ленинский путь»	3561
«Игенче»	2725	«Первое мая»	2280
«Большевик»	3075	«Яшь көч»	2608
«Заветы Ильича»	2513	«Төрнәс» совхозы	1879
«Знамя Октября»	2680	«Мамык» совхозы	2370
«Алга»	1860	«Рассвет» совхозы	3437
«Комбайн»	2321	«Сөлчә» совхозы	2596
XXI партсъезд исем.	2468	Хуҗалыкара берләшмә—	
«Татарстан»	2936	«Дуслык»	2087
«40 лет Победы»	2884	Район буенча:	2597

Атлетлар уңышы

Беренче коймак табага ябыша,—ди халык. Шуңа күрә дә без Ульяновскига ярышка бик үк зур өметләр белән бармадык. Бу урынлы да иде. Безнең атлетларны Ульяновск шәһәре спортчылары белән чагыштырып була идеме соң? Ә бит Ульяновскида һәр урта мәктәптә тренажер залы бар, тагын бик күп махсуслаштырылган спорт залларын санамаганда. Ә Норлатта алар нибары икәү, алар да тиешенчә җиһазланмаган. Ульяновскида квалификацияле тренерларга мохтаҗлык юк, биредә спорт мастерлары җитәрлек, хәтта дөнья чемпионы да бар. Ә Норлатта? Норлатта бер махсус тренер да юк.

Ульяновскига шәһәрләрдән килгән ярышта катнашучылар йөзгә җыела, ә безнең командада ни бары ике кеше. Күргәнегезчә, һәр чагыштыру безнең файдага түгел. Һәм без шулай да ярышта катнашырга булдык.

Ярышларны кызлар башлады һәм 62 килограммда тукталдылар, ә егетләрнең штанга авырлыгы 200 килограммга кадәр җитте.

Безнең егетләр 18 яшькә кадәрге категория составында ярыштылар һәм, әйтергә кирәк, начар көрәшмәделәр. Мәсәлән, Ранас Әхмәтов 82,5 килограммга кадәр авырлыкта 107,5 килограммлы нәтиҗә белән беренче урынга чыкты. Валерий Приказчиков 120 килограммлы нәтиҗә күрсәтеп өченче урынны алды. Җиңүчеләр грамоталар һәм акчалата бүләк алдылар.

Әйе, нәтиҗәләр сөенечле. Әмма алар уйланырга да мәҗбүр итәләр. Аерым алганда, шушындый чараларда без аз санлы булабыз. Әгәр шәһәрдә атлетика белән шөгыльләнергә теләүчеләр күп булса спортчыларны юнәлешле хәзерләү һәм сайлап алу өчен мөмкинлекләр дә булыр иде. Хәзерге атлетлар укырга яки армиягә китсәләр, спортчыларыбыз да калмаячак.

Тагын шунысы да бар, спортның һәр төрендә нәтиҗәләр буш урында тумыйлар, алар чыгымнар да сорый. Бу очракта атлетизмга начар түгел, ул аерым материаль чыгымнар таләп итми һәм алар җиңәрлек. Эш шунда гына, спорт сөюче һәм аны хөрмәт иткән яшьләрнең сәләтләрен оста файдалана белүләре генә кирәк.

Е. КАЗАЕВ,

оборона-спорт-техник җәмгыять инспекторы.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ҖОМГА
20 НОЯБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
18.10 «Болгар» ансамбле бии.
19.00 Татарстан.
19.30 Реклама курьеры.
19.35 «Спорт-видео».
19.45 Әлли-бәлли-бәү.
19.50 «Җомга көн кич белән». Альманах.
20.20 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

6.00, 9.00, 12.00, 15.00 21.00 Яңалыклар.
6.20 Иртәнге гимнастика.
6.30 Иртә.
8.45 Фирма гарантия бирә.
9.20 «Кидди-Бидди».
9.35 «Байлар да елый».
10.20 Мультфильм.
10.40 Сәяхәтчеләр клубы.
11.30 «Америка Михаил Таратута белән».
12.20 «Любочка». Нәфис фильм.
13.30 Мультфильм.
13.35 «Кирәкле кешеләр». Нәфис фильм.
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.10 Мультфильм.
16.55 Кечкенә концерт.
17.10 Үзәк.
17.50 Пресс-экспресс.
18.25 «Пралле гаиләсе». «Беларусь).
18.50 «Кеше һәм закон».
19.20 «Америка Михаил Таратута белән».
19.50 Могҗизалар кыры.
20.45 «Тыныч йокы, нәниләр».
21.40 Нәфис фильм (Америка).
00.25 «Интеркыз». Нәфис фильм. 1, 2 нче серияләр.

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.25 «Эшлекле кешеләр заманы».
8.55 «Сәяси Олимпта».
9.00 «ТВ-ателье».
10.05 «НАТОдан репортажлар».
12.00 «Санта Барбара».
12.50 «Гоголь йортындагы кичәләр».
13.35 Тинко.
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
16.00 Телебиржа.
16.30 «Рост» студиясе.
17.15 «Итальян йорты фонындагы лирика».
18.00 «М-трест».
18.15 «Мегаполис».
18.45 «Кыргый Джек». Нәфис фильм. 3 нче серия.
23.25 Спорт каруселе.
23.30 РФ ЮС сессиясендә.
00.00 «К-2» тәкъдим итә.
00.30 «Лясы».

ШИМБӘ
21 НОЯБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
17.15 Мультфильм.
17.25 «Чулпан» йолдыз калыкканда».
17.45 «Рондо» ретро стилендә.
19.00 Татарстан.
19.30 «Рондо» ретро стилендә (дәвамы).
20.35 Әлли-бәлли-бәү.
20.50 «Очрашулар». Рәшит Сабиров.
20.45 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

7.00 Яңалыклар.

КӨЗГЕ БАКЧАДА. С. Майстер фотосы.

7.20 Иртәнге гимнастика.
7.30 «Эшлекле кешенең шимбә иртәсе».
8.30 Спорт-шанс.
9.00 Марафон-15 нәниләргә.
9.25 Экологик күзәтү.
9.40 «НЛО: игълан ителмәгән визит».
10.10 «Һәр шимбәдә автограф».
10.40 «Технодром».
10.50 «Медицина синең өчен».
11.30 «Саклау грамотасы».
11.00 «Дело».
12.40 «Безнең хатирәләр фильмы: беренче мәхәббәт турында яңалык».
14.20 «Яшь Иван ничек патша кызын коткарды».
14.30 «Сайлау ирегә» (АКШ). 1 нче тапшыру. «Базар власте».
15.20 «Иксез-чиксез шахмат».
16.35 «Заговор». Джон Кеннединың үтерелү сере».
17.20 «Хайваннар дөньясында».
18.10 «Кызыл квадрат».
18.50 Мультфильм.
19.15 А. Миндадзе һәм В. Абдрашитов фильмнары. «Поезд килеп туктады».
20.45 Тыныч йокы, нәниләр.
21.40 «Брэйн ринг».
22.30 «Зодиак билгесе астында». Чаян.
00.20 «Оно-видение» кичке каналы.

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.25 Мультфильм.
8.30 Ярославльдә кыңгырау тавышы фестивале.
9.00 «Тартынмыйча сөйләшүләр». 1 нче тапшыру.
9.30 «03» программасы.
10.00 «Плюс унбер» видеоканалы.
11.15 «Ничек яшәрбез?»
12.00 «Финист—Ясный Сокол». Нәфис фильм.
13.15 «Мастер йорты яки Доктор Дапертутто фортунасы».
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
14.20 «Уңышлар зигзагы».
15.20 «Пилигрим».
16.05 «Бурда моден» тәкъдим итә».
16.35 «Танылмаган Галәм».
20.20 Нәфис фильм.
21.50 Өлкәннәр өчен мультфильм.
22.00 «Совершенно секретно».
23.00 Хәбәрләр.
23.25 Спорт каруселе.
23.30 Ассорти.
00.00 «А» п ограммасы.
01.00 «Профессор Дуэльнең васыяте». Нәфис фильм.

ЯКШӘМБЕ
22 НОЯБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
16.40 Мультфильм.
16.50 «Планеталар парады». Нәфис фильм.
18.25 «Селявидео».
19.15 М. Кәрим. «Кыз урлау». М. Гафури исемендәге Башкорт дәүләт академия театры спектакле. Тәнәфестә—«Әлли-бәлли-бәү».
21.35 Эстрада концерты.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

7.00 Көчле рух сәгате.
8.00 «Спортлото» тиражы.
8.15 Мультфильм.
8.20 Концерт.
9.00 Автоспорт. Германиянең ачык чемпионаты.
9.50 Док. фильм.
10.15 «Барысы да өйдә чакта».
10.45 «Иртәнге йолдыз».
11.35 «Ял дөньясында».
12.15 «Кара гүзәлкәй мажаралары».
12.30 Мультфильм.
13.40 Телефильм.
14.30 «Волхонкадагы йорт». 6 нчы фильм.
15.20 «Ачык эфирда» диалог.
16.00 Сәяхәтчеләр клубы.
16.50 Халык көйләре.
17.00 «Панорама».
17.55 Уолт Дисней күрсәтә.
20.00 «ИКС» программасы.
20.30 «Француз». Нәфис фильм.
21.45 «Мәскәү кино-хитпарады».
22.00 «Нәтиҗәләр».
23.00 «Нен-клуб».
00.25 «Кальвар-шоу».
01.10 «Любочка». Нәфис фильм.

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.25 Мультфильмнар.
8.30 Спорт дөньясы «Жиллетт» фирмасы күз алдында.
9.30 «1812 ел яшене». 10 нчы фильм.
10.00 «Безнең бакча».
10.30 Мультфильм.
11.00 «Аты-баты...»
11.30 «Теләсәгез—ышаныгыз».
12.00 Йөзү. Европа чемпионаты.
12.40 «Дораэмон». (Япония).
12.55 Шахмат телекупере. «300х500». Мәскәү—Париж.
14.00 Хәбәрләр.
14.30 «Лого» телеуены.
15.05 «Параллель дөньялар».
20.20 Голливудның классик фильмнар фестивале.
22.00 «Монстр». 4 нче фильм. «Сталин крестьяннарга каршы».
23.25 Спорт каруселе.
23.30 «ЭС-ЭН-СИ» төнге клубы.
00.30 Йөзү. Европа чемпионаты.

хәбәр итә

Таркаулыгыбыз аркасында күпме борчу-хәсрәт кичерергә туры килә безгә. Кайдадыр газ чыкканга исләре дә китми, электр үткәргеченең яки мичнең тәзек булмавына да кайгырмыйлар. Вакыты белән мәшәкатьләр шулай кичектерелеп тора. Әмма иртәме-соңмы, барыбер, буласы була: йә коточкыч шартлау яңгырый, йә аяусыз ут үрли. Менә бу вакытта инде беркемне дә, берни белән дә аклап булмый. Шундый котылгысыз чиккә җиткәндә үзебезнең булдыксызлыкны аклау өчен нинди генә сәбәпләр тапмыйбыз без.

2 октябрьдә мич тәзек булмау аркасында Чулпанда яшәүче С. М. Насыйбуллинның мунчасы янды. Ә 3 көн үтүгә—5 октябрьдә — Киекледә Ш. Мингалимов хуҗалыгында сарай янып көл булды. Сәбәбе—бала-чага шуклыгы.

Электр үткәргечнең тәзексезлеге 18 октябрьдә Чулпанда янгын чыгуга китерде. Нәтиҗәдә Н. Б. Мәхмүтовның йорты янды.

Ут белән саксыз эш итү аркасында 25 октябрьдә Бикүледә И. И. Йосыповларның мунча түбәсенә ялкын үрләде. Ә инде 30 октябрьдә машина төзү заводының саунасы янды. Боларга сәбәп бер генә—җавапсызлык.

Н. СӨЛӘЙМАНОВ,
эчке служба капитаны, ПСО начальнигы.

ИШЕТМӘСӘҢ — ИШЕТ!

ЭШТӘ ТУГАН МӘХӘББӘТ

Финляндиядә Элина Хавио Манилла исемле авторның «Эш урынындагы мәхәббәт» дигән китабы басылып чыкты. Ул анда язганча, финнарның 45 проценты «сөю хисләрен эш урынында булган вакытта кичерә».

Ә анкетага алынган ирләрнең 35 проценты һәм хатын-кызларның 25 проценты «үзләренең интим элемтәләре— мөнәсәбәтләре эштә чактагы танышулардан соң башланып китте», дип икърар иткәннәр. Манилланың фикеренчә, «эш урынындагы сөешүләргә» барыннан да күбрәк архитекторлар, секретарьшалар, хатын-кыз полицейскийлар, официантлар, журналистлар, артистлар дучар була. Эш урынындагы мәхәббәткә нык бирешмәүчеләр —төзүчеләр, химия предприятиеләре эшчеләре, ир җенесендәге полицейскийлар.

Биш игезәк

Бурятия республикасының зур булмаган Северомуйск шәһәрендә Альбина белән Сергей Чуглиннарны яхшы беләләр. Аларның биш игезәк балалары бар. Дүрт кыз һәм бер малай, әти-әниләрен куандырып, бик әйбәт үсәләр, инде икенче яшь белән баралар. Төньяк шартлары өчен гаять сирәк очрый торган бу вакыйганы «иҗат итүчеләрнең» икесе дә—төзүчеләр.

Татарстан яңалыклар агентлыгы (ТАН).

БЕЛДЕРҮ

«Татводмелиорация» берләшмәсенең уку комбинаты автокранчылар, газ-электр белән эретеп ябыштыручылар, стропальщиклар, бульдозер машинистлары, экскаваторчылар, «Е» һәм «Д» категорияле шоферлар хәзерли. Укырга килүче эш урыныннан белешмә алып килергә тиеш.

Белешмәләр өчен телефоннар: 2—02—10, 2—08—36.

Комбинатның адресы: Чистай шәһәре, Бөгелмә тракты, 1, 7, 5 автобуслары белән «ДСУ-2» тукталышына кадәр барырга.

МӨХӘРРИР В. В. ИСХАКОВ.

Учредительләр: редакциянең кезмәт коллективы һәм халык депутатларының Октябрь район Советы.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19. Телефоннар: мөхәррир 2—12—14, 2—22—81; мөхәррир урынбасары һәм Советлар тормышы-бүлеге 2—10—44; рус теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—14—16; чуваш теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—15—63; авыл хуҗалыгы бүлеге 2—10—44; яңалыклар һәм промышленность бүлеге 2—22—51; җаваплы секретарь, хатлар, массалар белән эшләү, радиотапшырулар бүлеге, бухгалтерия һәм реклама бүлеге 2— 18—67; фотокорреспондент 2—15—63.

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2.10-54.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады. Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор—Зөлфия ВӘЛИЕВА.

Күләме—1 басма табак.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә. Татарстан Республикасы информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат.Октябрь типографиясе. Тираж 3751. Заказ 138.